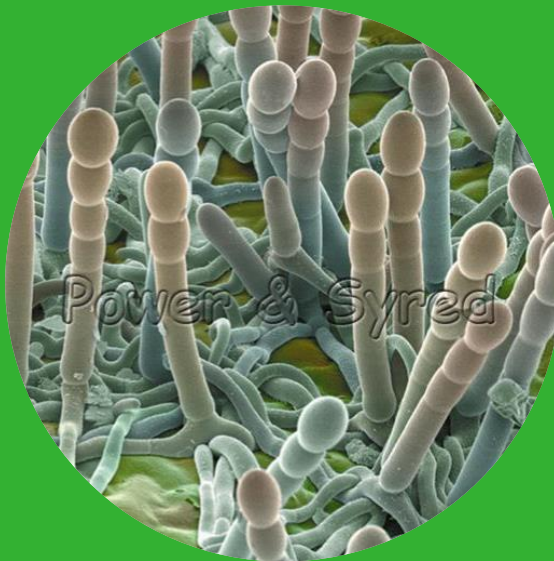

Inzet van LED voor een hogere weerbaarheid van het gewas tegen meeldauw

NVTL Studiedag 10 maart 2015

Jantineke Hofland-Zijlstra

Inleiding

- Bovengrondse schimmels: Meeldauw, Botrytis, vruchtrotveroorzakers.
- Knelpunt veredeling
- Knelpunt fungiciden → residuarm (vrij) telen
- Bestrijding → Preventie
- Sterke interactie tussen gewas(kwaliteit) en klimaat

Sturen op sterk gewas is nr.1!

Green Challenge: Actieplan Aanpak Meeldauw

Toelatingsdossiers:

- Zwavel
- ECA water?
- H₂O₂?
- BCA's

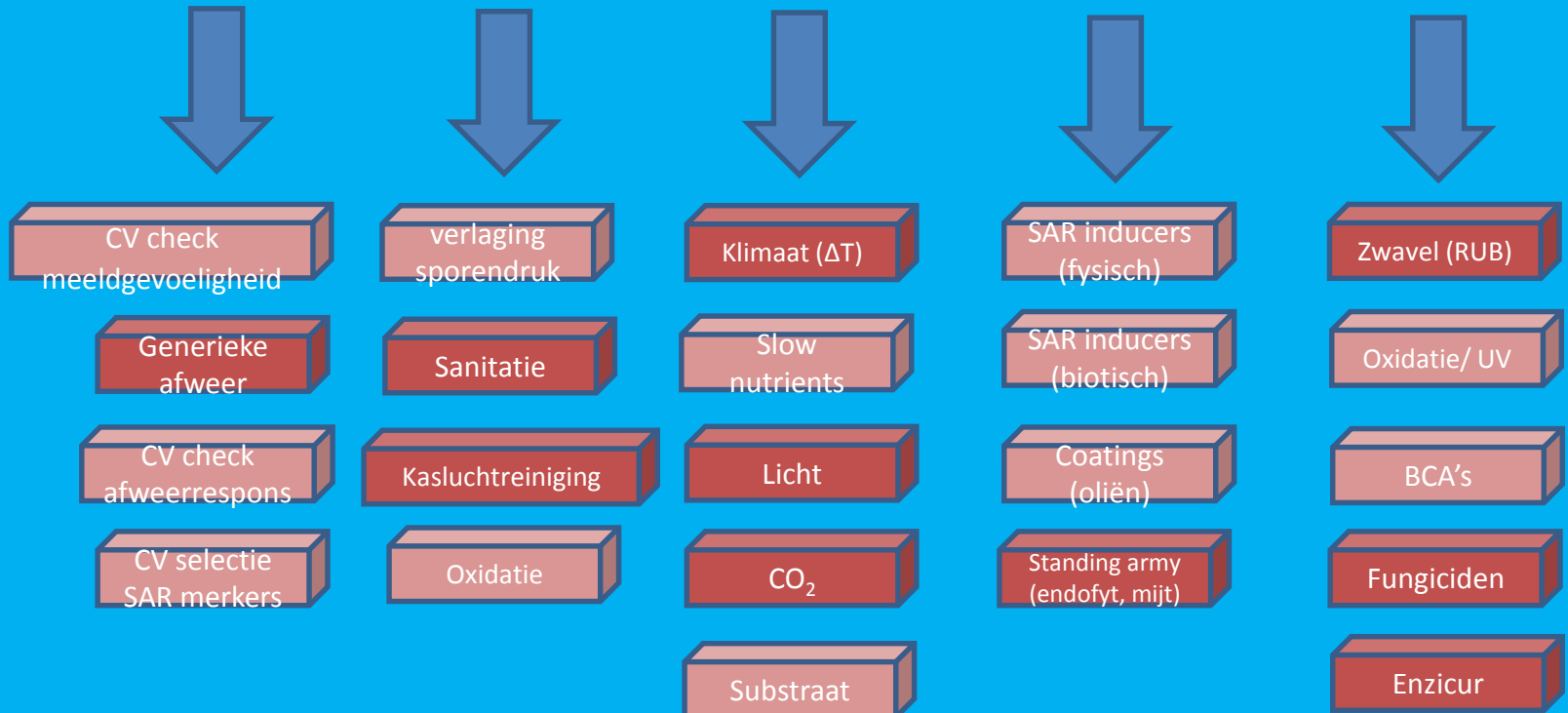
1. Screening robuust uitgangsmateriaal

2. Hygiëne/ Toedieningstechniek

3. Klimaat & Voeding, Substraat

4. Weerbaar gewas

5. Curatieve middelen/ Toedieningstechniek

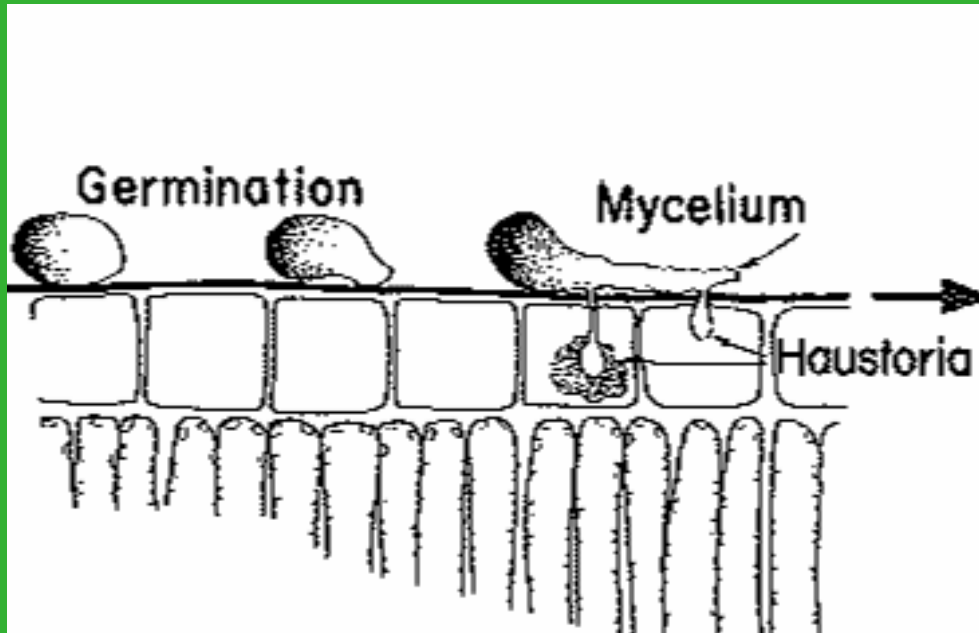

Introductie echte meeldauw

- Meeldauwsoorten zijn biotrofe schimmels
- Schade kan oplopen tot $>1,0$ euro/m²
- Kieming mogelijk bij lage rv's (60-80%)
- Optimum temperatuur 22 °C (16-27 °C)
- Jonge infectie: bovenop het blad
- Oudere infectie: ook onderop
- Zoektocht naar milieuvriendelijke beheersmaatregelen

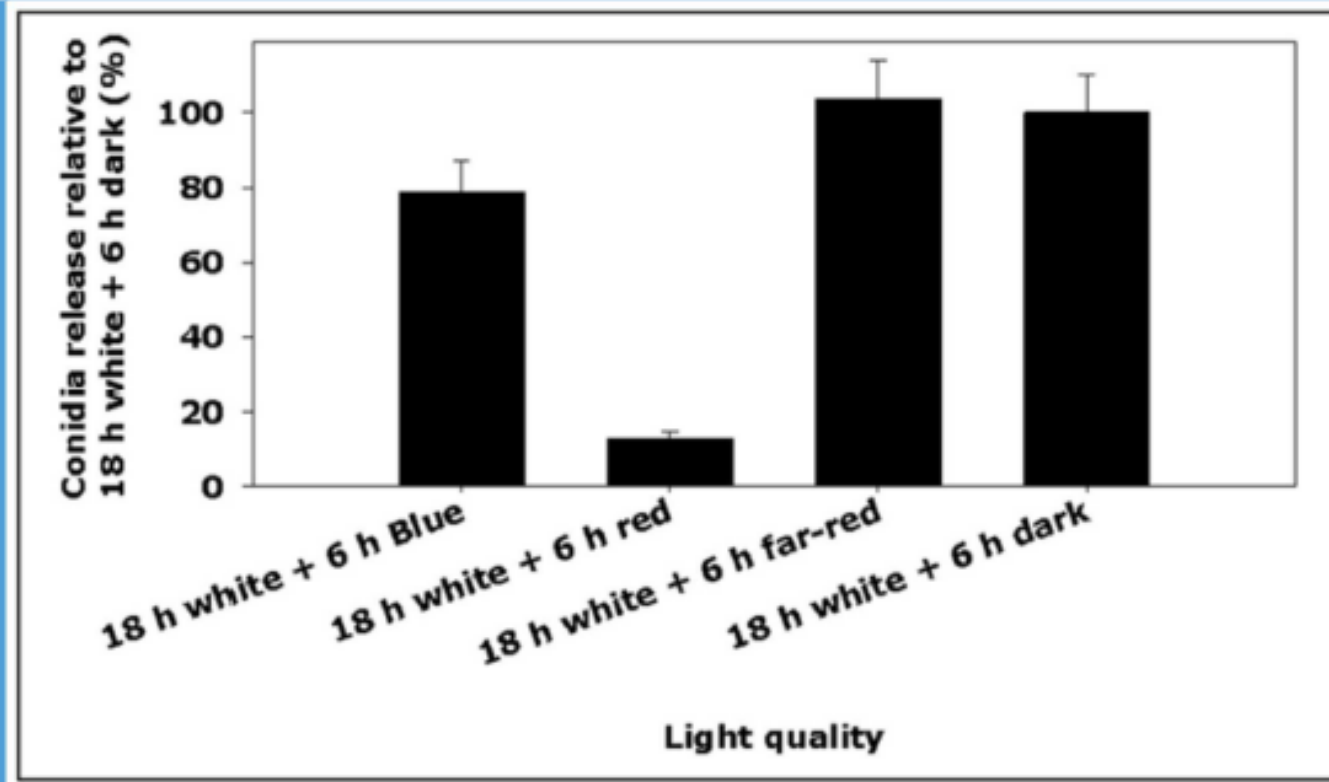

Hoe begint de sporenkieming?

- Kieming binnen 2 uur
- Ontwikkeling van spore tot witte vlek: 4-7 dagen
- Sporendragers: 7-14 dagen actief; > 50 sporen

Rood licht in de nacht = minder sporen

Minder sporen die vrijkomen met rood licht in de donkerperiode. Suthaparan (2009)

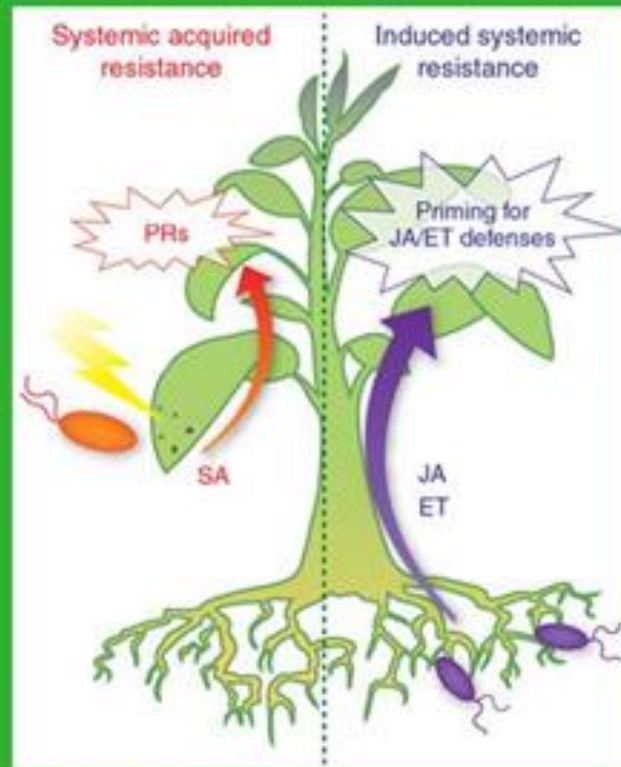
Overzicht metingen aan plantweerstand

Bio-toetsen

Eindproduct:
PR eiwitten
(chitinase, glucanase)

Signaalstof: salicylzuur
(plantsecundaire
metabolieten)

Activiteit van genen
betrokken bij afweer
(RNA next generation,
Nsure)

Meeldauw

Botrytis

Bio-toetsen

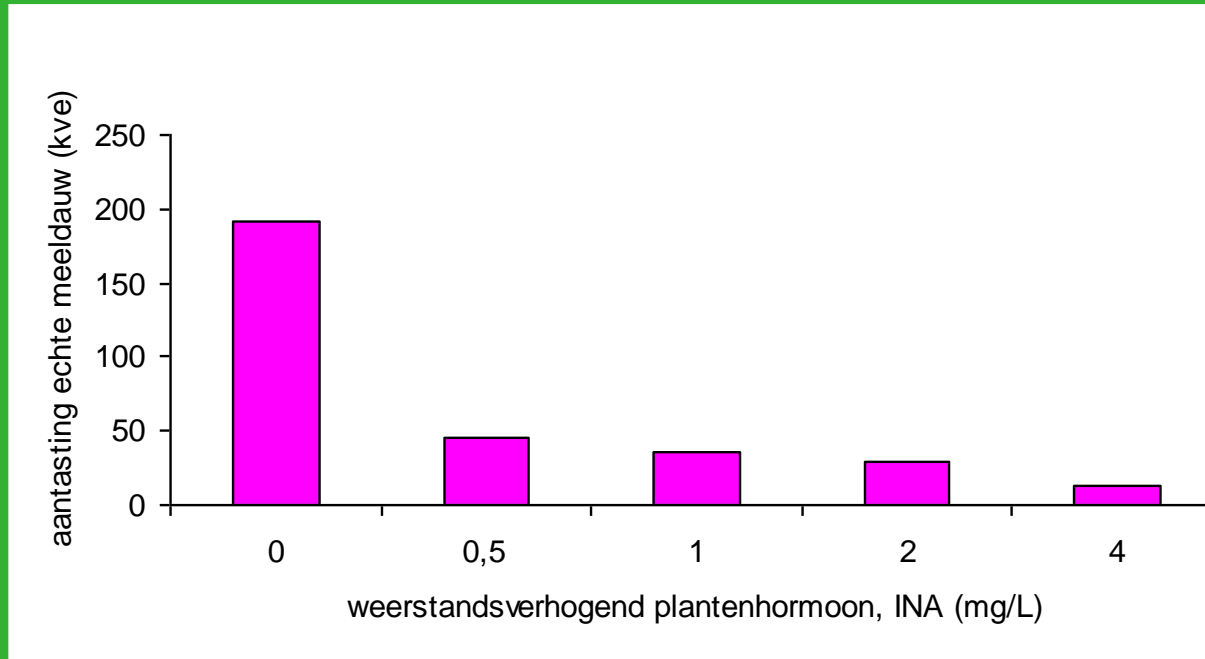
Eindproduct:
Jasmonzuur/ethyleen

Signaalstoffen:
Jasmonzuur/ethyleen
(plantsecundaire
metabolieten)

Activiteit van genen
betrokken bij afweer
(RNA next generation,
Nsure)

Relatie salicylzuur en meeldauw

- Stimulering van salicylzuur afweerreactie vermindert de gevoeligheid voor echte meeldauw.

Invloed van licht op weerbaarheid

- Proef met hoge en lage plantdichtheid
- Proeven met rood:verrood verhoudingen (3x)

Doel

- Invloed van plantdichtheid aantonen op ziektegevoeligheid.
- Bij zichtbare schaduwgroei, $R:FR < 1$, is hogere gevoeligheid voor ziekten (meeldauw, Botrytis) te verwachten (promotieonderzoek De Wit, 2012)

Behandelingen

1^e week

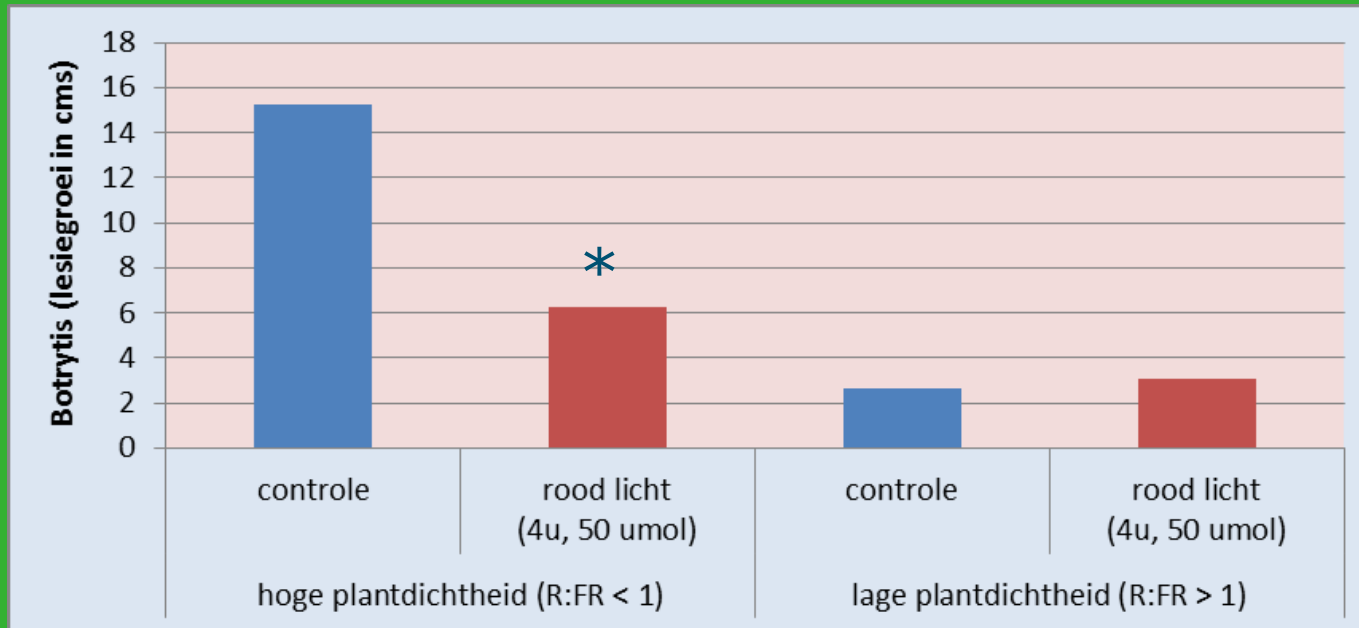
- Hoge plantdichtheid (planten raken elkaar en vertonen zichtbare schaduwrespons ivv stengelstrekking)
- Lage plantdichtheid (planten vertonen normale groei)

2^e week

- Alle planten teruggezet op normale plantafstand
- Ziektetesten uitgevoerd met Botrytis

Hoge plantdichtheid verlaagd afweer

In situatie bij gelijke RV condities:

- Rood licht vermindert gevoeligheid voor Botrytis bij hoge plantdichtheid (R:FR < 1).

IDC LED Proefkas - Min.EZ project: Geïnduceerde weerstand tegen Botrytis en meeldauw (Wageningen UR Glastuinbouw, 2014)

Innovation & Demonstration Centre LED

.....
www.philips.com/horti - www.wageningenur.nl/glastuinbouw

LED kleuren en intensiteit zijn per tafel in te stellen

Doel

Sturen op R:FR verhouding door bij te belichten met verrood om dezelfde shade-avoidance (hyponastie) reactie te verkrijgen ten opzichte van de proef waarbij de planten in een hoge plantdichtheid werden geplaatst.

RL 50 umol
(0.00-4.00u)

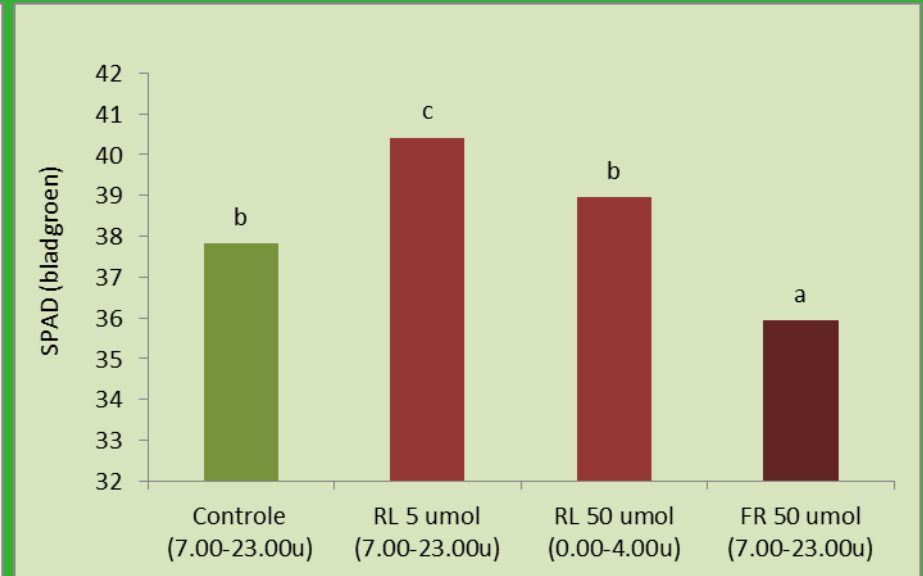
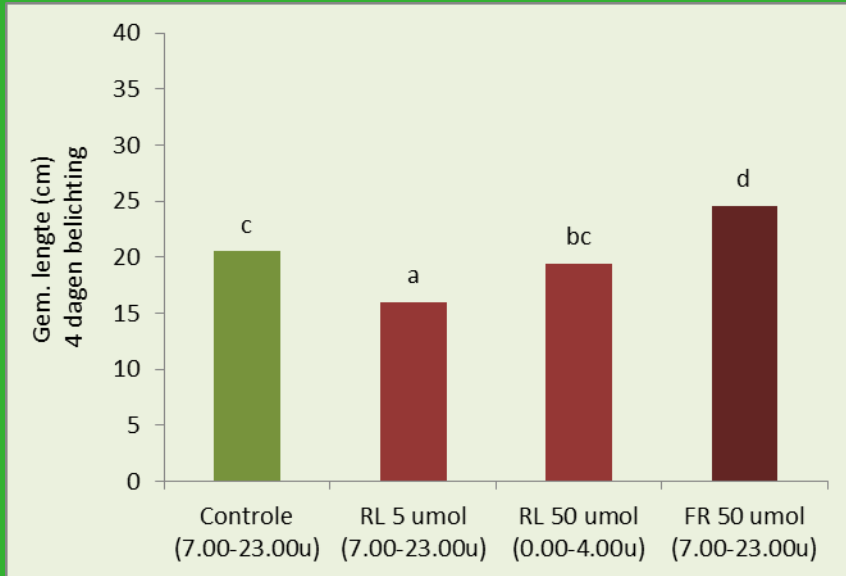
RL 5 umol
(7.00-23.00u)

Controle
(7.00-23.00u)

FR 50 umol
(7.00-23.00u)

Effect licht op plantmorfologie

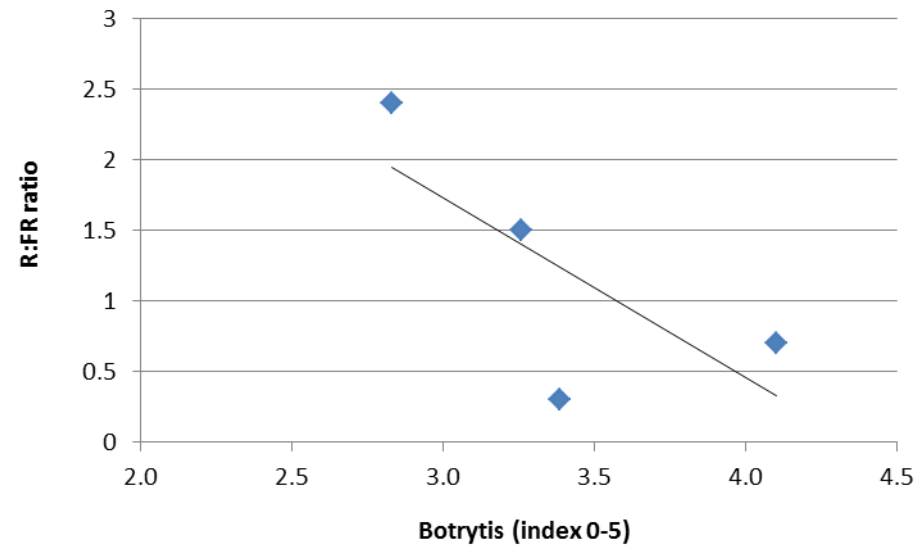
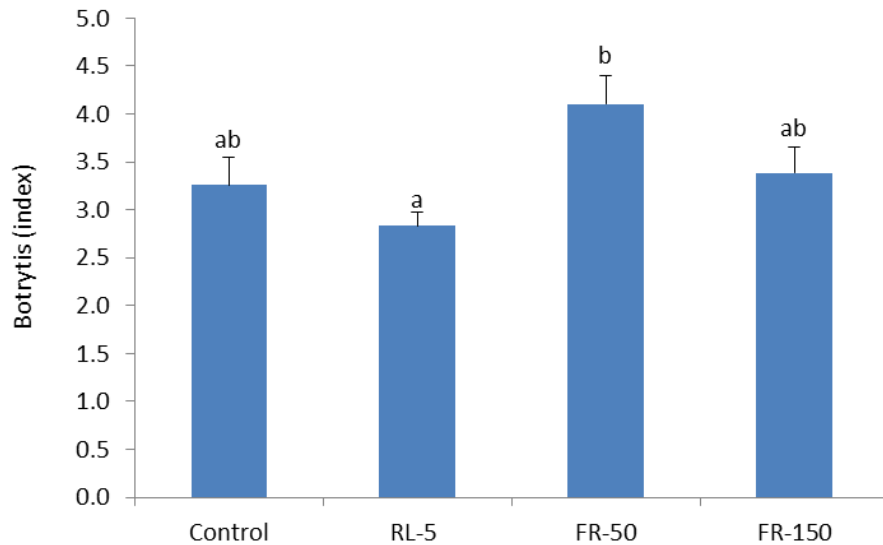

- Stengelstrekkingrespons (shade-avoidance) is aanwezig in planten die met verrood zijn belicht.
- Rood lichtbehandeling geeft een groeiremming. Sterkst aanwezig bij toediening van stuurlicht met 5 umol (meer bladgroen).

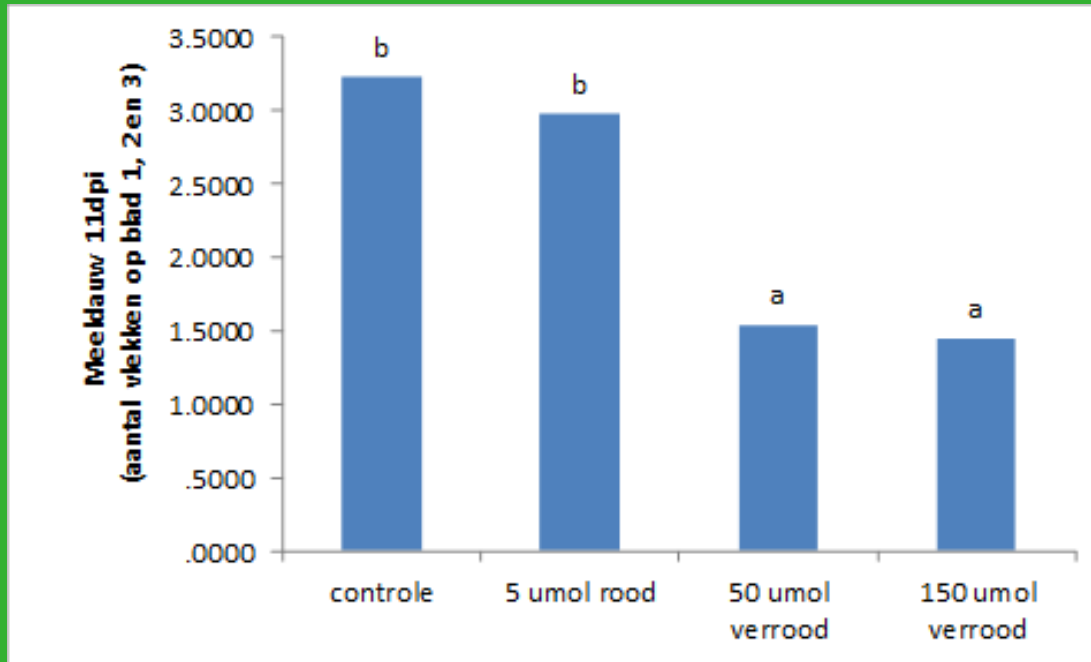
Effect licht op Botrytis ontwikkeling

- Hoge verhouding met rood licht ($R:FR > 1$) verlaagd gevoeligheid voor Botrytis.
- Negatieve correlatie tussen Botrytis en bladgroen waarde.

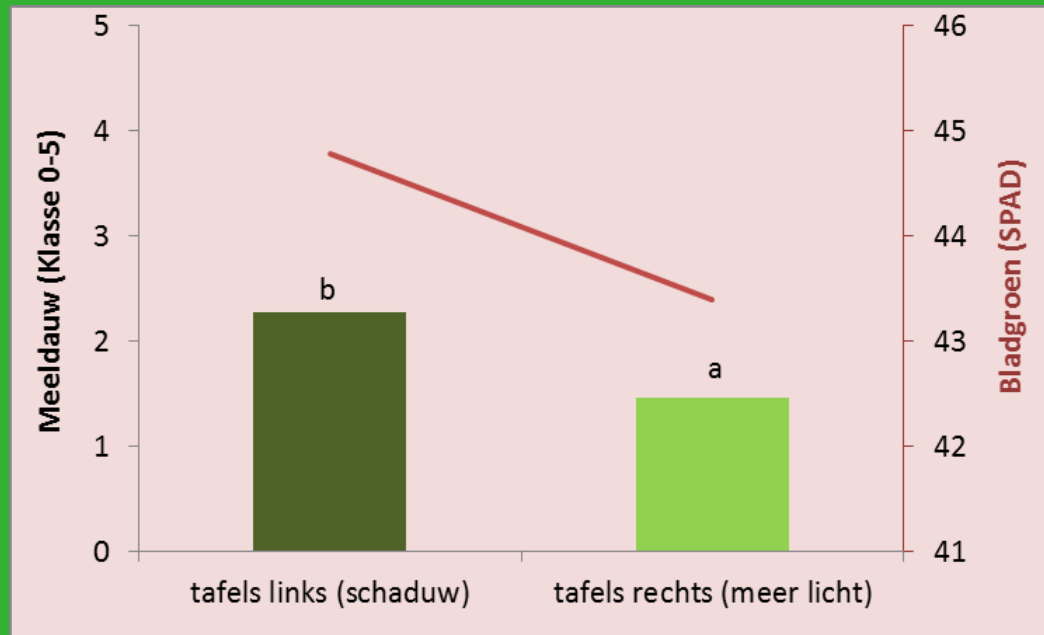
Effect licht op meeldauw ontwikkeling

- Meeldauwbesmetting was in het algemeen laag (agv. SON-T belichting).
- Positieve correlatie tussen meeldauw en bladgroen waarde. R:FR > 1 lijkt meeldauwgroei te stimuleren.

Positieve relatie tussen bladgroen en meeldauw (mits RV gelijk)

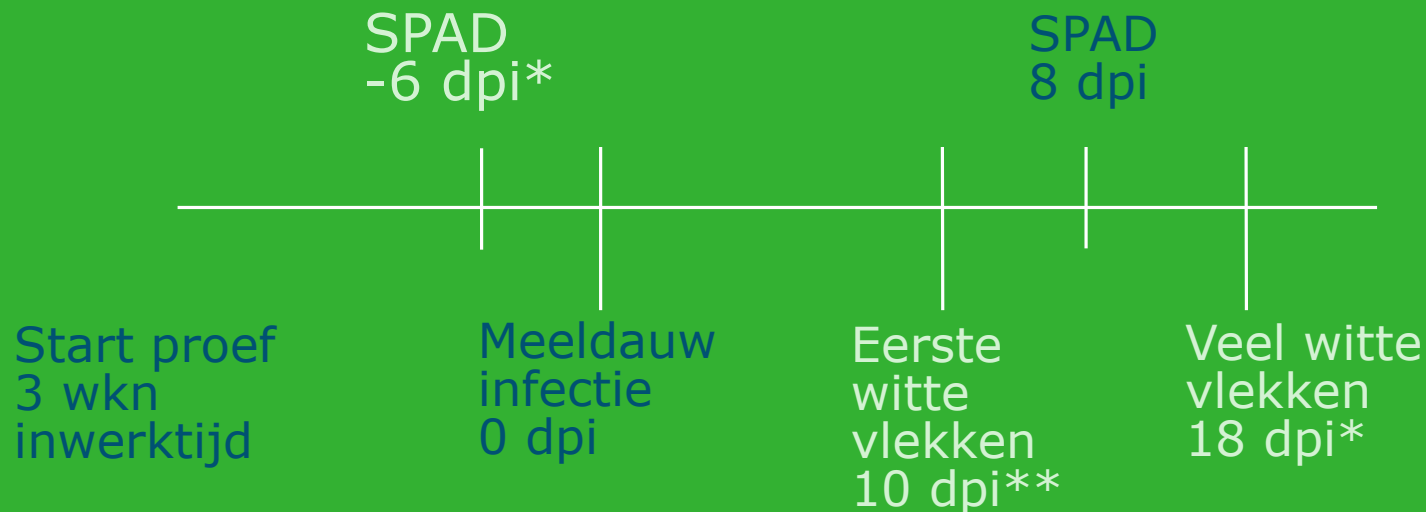

- Sterke correlatie in een proef met producten die vitaliteit verhogen.
- Betrouwbare relatie tussen bladgroen en meeldauw in proef met phytochrommutanten (2013).

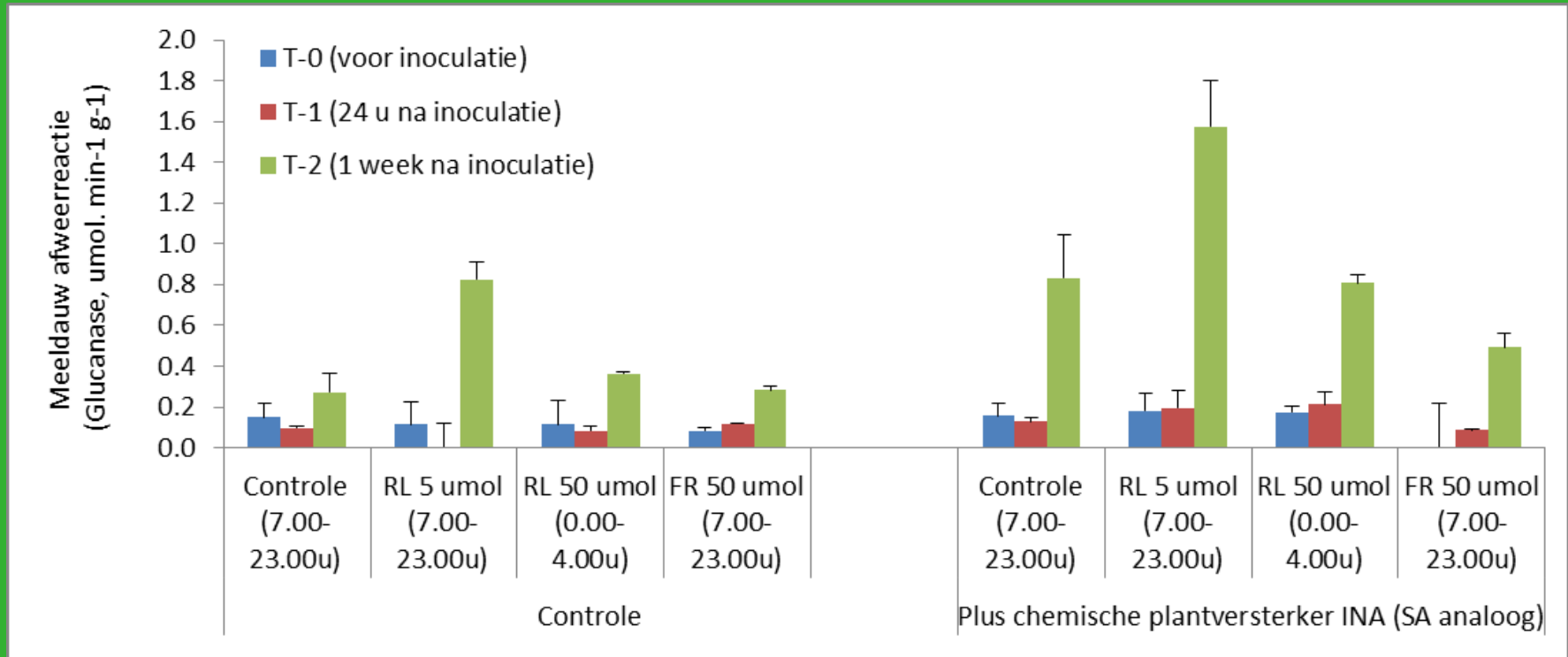

Meting bladgroen vóór infectie = indicator meeldauw?

- Positieve relatie tussen SPAD gemeten vóór het moment van infectie en de witte vlekken die 10 tot 18 dagen na infectie zijn te zien (aangeduid met *).

Sturen op afweerenzymen met R:FR > 1

- Positief effect van rood stuurlicht op afweer tegen meeldauw (versterking mogelijk door chemische elicitor).
- Meer verrood onderdrukt afweerenzymen?

Conclusies

- Hoge lichtintensiteit werkt sterk remmend op ontwikkeling van meeldauw (zelfs bij gunstige RV voor sporenkieming).
- Met LED is te sturen op afweerreacties tegen meeldauw en Botrytis.
- Meeldauw groeit in kascondities beter op planten met een donkere bladkleur ($R:FR > 1$) als RV gelijk is.
- Stapelen van beheersmaatregelen lijkt perspectiefvol voor verhoging systemische weerstand (licht x plantversterker).

Hoe nu verder?

- TKI Programmeringsstudie meeldauw (2015-2016)
- STW Perspectief: Led it be 50% (Leo Marcelis, WU)

Dankbetuiging: want onderzoek doe je nooit alleen!

- Productschap Tuinbouw / LTO Glaskracht
- Dutch Produce Association (DPA)
- Plantum (Thijs Simons)
- Ministerie van Economische Zaken
- Nsure (Peter Balk, Nathalie Verhoef)
- Philips (Celine Nicole, Ester van Echteld-Hoogeveen)
- Collega's PRI (Ric de Vos, Luc Stevens)
- WUR collega's (Rob van den Broek, Suzanne Breeuwsma, Leo Polij, Rob Pret, Kees Scheffers, Gerard van den Broek, Jan-Willem de Vries)

Bedankt voor de aandacht!

Jantineke Hofland-Zijlstra

Violierenweg 1, Bleiswijk

Jantineke.hofland-zijlstra@wur.nl

Tel. 0317-485695

Twitter: @jantinekewur

